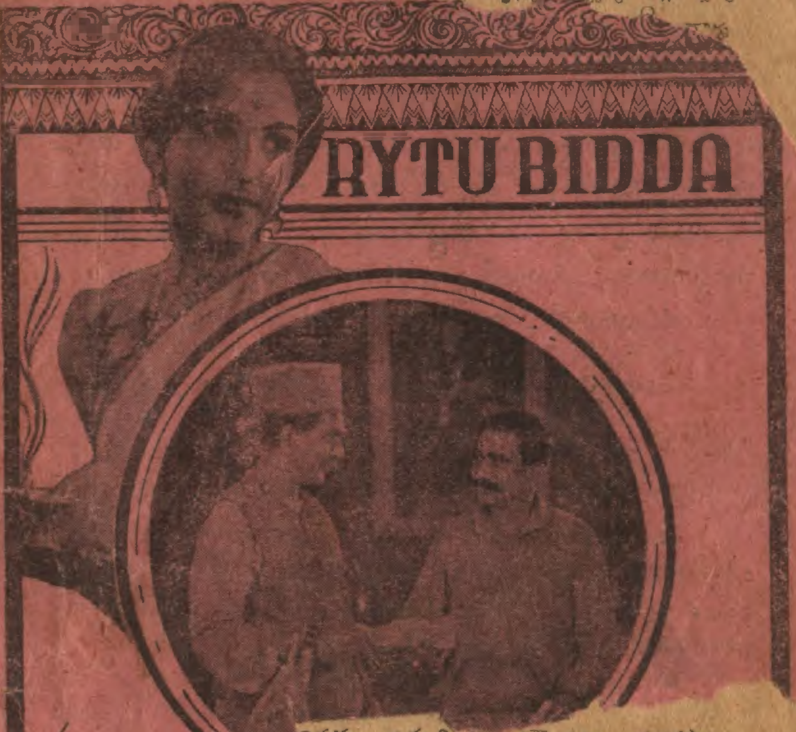

...కనక ...కు కొద్దిగా బాకీ

చివుక్కు మన్నది కుమ్మారికి వచ్చి మనకష్టాలు

య్యా. రయితుసేవ చేస్తానయ్యా అని చెబు

వులు రాబుస్తాడు. పసుపు కుంకం చేతిలో పెట్టు

ళ్ళ రయితుసంఘాల తరఫున ప్రచారం చెయ్యండని

చెబుతాడు. నరశిరెడ్డి కుటుంబం రయితు సేవలో లీనమై

నరశిరెడ్డి కుటుంబం రయితు సేవకే నడుంకట్టటం చూచేసరికి సాహు

* ...నటీనటులు *

...రాఘవాచారి — బి. నరసింహారావు — కె. యస్. పి...—
బి. సీతాపతిరావు — పి. సూరిబాబు — ఎన్. నగరాజరావు—
వి. సుబ్బయ్య — ఎం. పి. రాఘవన్ — కె. రామనయ్య—
మాస్టర్ వెంకటాద్రి — ఇ. శేషయ్య — జి. వెంకట్రామయ్య —
వి. వి. సుబ్బరాజు — విద్యావతీదేవి — భాగ్యకుమారి —
పార్వతీబాయి — వరలక్ష్మి — గంగారత్నం — సుందరమ్మ —
సంజీవకుమారి — బాలాంబ మొదలగువారు నటించిరి.

దర్శకుడు : కీ॥ శే॥ రామబ్రహ్మం

—() కథా సంగ్రహము ()—

జమీందారీపద్ధతి హిందూదేశాన్ని పీల్చి పిప్పిచేస్తోంది. ఈ పద్ధతివల్ల ఒక్క రయితులేకాదు, భారత దేశమే నాశనమౌతోంది. ఈ పద్ధతి మానవ స్వభావాన్నే తారుమారు చేసింది. నీచమానవుల్ని సృష్టించింది. తన వాసన తగిలినంతవరకు మతులను మార్చివేసింది.

చూడండి—

...లోని రయిత... ...నాతీసరులు, ...
...తీసుకొని ఆ ఎన్నేటులో...
...పద్ధతి చేసే కార్యకలాప...
...రెడ్డి నిలబడ్డాడు.
...రెంకు...
...కూడా...

నర్సిరెడ్డి ఆ గ్రామస్థుడైన సాహుకారు కనకయ్యకు కొద్దిగా బాకీ ఉన్నాడు ఆ మాజంక్షోకు ఒకనాడు సాహుకారు కరణం కలిసి జమీందారు పక్షానికి ఓటు ఇవ్వాలిసిందని నర్సిరెడ్డిని నిర్బంధించారు నర్సిరెడ్డి ఒప్పుకోలేదు నేను రయితుని రయితు అభ్యర్థికే ఇస్తానన్నాడు. ఈ జవాబుతో సాహుకారు కరణాలు మండిపోయారు కరణం మీమాటకూడా ఖాతరు చెయ్యకుండా దులపరించుకుపోయాడు యని సాహుకార్ని రెచ్చకొట్టాడు. ఇద్దరూ కలిసి దొంగపద్దులు కలిపి నర్సిరెడ్డి కాతాను పెంచారు. బాకీక్రింద భూమిని తాకట్టు పెట్టవలసిందని ఒత్తిడి బలవంతె పెటారు తాకట్టుమాట వినేసరికి నర్సిరెడ్డి కస్సుమన్నాడు. నాభూమిని నాకన్నతల్లిని ఇతరుల కప్పగించడమా అని దిగ్గున లేచిపోయాడు.

దీనితో కరణం సాహుకార్లకు మరీ ప్రకోపంవచ్చింది నర్సిరెడ్డి పనిపట్టాలని నిశ్చయించుకున్నారు. గ్రామాన్ని చీలదీస్తున్నాడని అతడు ప్రభువులకు ఓటు ఇవ్వనన్నాడని జమీందారుకి రిపోర్టు చేశారు.

జమీందారు ఉద్యోగస్థులు నాగాపురం వచ్చి దిగారు నరశిరెడ్డి పశువుల్ని దౌర్జన్యంగా తోలుకపోయ్యారు. కుమార్తె సీతమ్మ అడ్డువస్తే కూలతో గెంటారు.

అప్పటికి నరశిరెడ్డి తనపట్టు విడువలేదు జమీందారీ ఉద్యోగస్థులకు క్రౌర్యం పెరిగింది అతడు తనకుమార్తెకు కుదుర్చుకున్న సంబంధం చెడగొట్టారు కాబోయే వియ్యంకుడయిన రంగారెడ్డిని నరశిరెడ్డిమీదకు పంపించి ఓటు అడిగించారు. నరశిరెడ్డి నేను ఆపితప్పనన్నాడు. రంగారెడ్డి నేను నీతో సంబంధం చెయ్యను అని లేచిపోయాడు

నరశిరెడ్డి హృదయం చివుక్కుమన్నది కుమారితె వచ్చి మనకష్టాలు గట్టెక్కేవరకు నాకు పెండ్లి వద్దయ్యా రయితుసేవ చేస్తానయ్యా అని చెబుతుంది. తండ్రి ఆనందాశ్రువులు రాలుస్తాడు. పసుపు కుంకం చేతిలో పెట్టుకొని గడప గడపకు వెళ్ళి రయితుసంఘాల తరఫున ప్రచారం చెయ్యండని భార్యా బిడ్డలతో చెబుతాడు. నరశిరెడ్డి కుటుంబం రయితు సేవలో లీనమైపోతుంది.

నరశిరెడ్డి కుటుంబం రయితు సేవకే నడుంకట్టటం చూచేసరికి సాహుకారు కరణాలకు ఇంకా మంట్రమంది కరణం సాహుకారిని పురికొల్పి నరశిరెడ్డి బాకీని అటో ఇటో తేల్చుకోమని పంపుతాడు నరశిరెడ్డి పది రోజులు గడువు అడుగుతాడు సాహుకారు ఇప్పుడు ఇస్తావా చస్తావా అంటాడు.

అనరాని మాటలు అంటాడు. నరిశిరెడ్డిభార్య లక్ష్మి ఆ మాట భరించలేక తన నగలను మంగళసూత్రంతో సహా వొలిచి మెడలో పసుపుకొమ్ము కట్టుకొని కుమారి చేతికిచ్చి పంపిస్తుంది. సాహుకారు ఆనగలను తీసుకొని సిగ్గులు నీకు లేకపోయినా నీభార్య కాపాడింది నీపరువు అని తూలనాడి పోతాడు.

నరిశిరెడ్డి అప్పటికి లొంగకతను భగవంతునిమీద భారమువేసి తన విధ్యుక్త ధర్మాన్ని నెరవేరుస్తుంటాడు.

ఎలక్షను దగ్గరకు వస్తుంది జమీందారుకు నాగాపురంలో ఒక్క ఓటు కూడా వచ్చేటట్టులేదు. అందుకని ఒక వ్యూహం పన్నేరు నాగాపురంలో జమీందారు ఆవరణలో కూచిపూడి భాగవతం ఏర్పాటు చేశారు రయితు అంతా ఆనందపారవశ్యంలో ఉన్నప్పుడు వారి వంపులో పెట్టి తాళంవేశారు రయితు అభ్యర్థి రామిరెడ్డికి ఈ సంగతి తెలిసింది. రెక్కలుకట్టుకొని వాలాడు లోనికి ప్రవేశించడానికి వీలులేక ఒక వాలంటీరు సహాయంతో ప్రహారీగోడ దూకి లోపలవున్న రయితులకు జమీందారు చేసిన దుర్మార్గాన్ని చాటాడు

రయితులుడికిపోతారు కోపంతో రగిలిపోతారు నరిశిరెడ్డిలేచి రయితుల నుద్బోధించి జమీందార్లు వస్తారు పోతారు రయితుసంఘంమాత్రం శాశ్వతంగా వుంటుంది బద్దలుకొట్టండి తలుపుల్ని అని రెచ్చగొడతాడు రయితులు చెలరేగుతారు. తలుపుల్ని బద్దలుకొట్టి ఒక ప్రవాహంలాగ బయట పడతారు. నాగాపురం ఆబాలగోపాలను కదిలింది. జమీందారుకు వ్యతిరేకంగా వాడవాడల ప్రచారం చేసింది. రయితు అభ్యర్థికి అఖండ విజయాన్ని చేకూర్చింది.

కాని అంతటితో రయితు కష్టాలు తీరిపోయినట్లేనా? కాదు ఎలక్షనులో ఓడిపోయినందుకు జమీందారు దుర్భరావమానంతో కుమిలిపోతుంటాడు ఎవ్వరిని తన దాపులకు రానివ్వడు. రాజప్రసాదం అల్లడితల్లడి అవుతుంటుంది నౌకర్లు భయంతో బెదరిపోతారు కాసా సుబ్బన్న—సుబ్బన్న అంటే జ్ఞాపకమొచ్చింది. అతడు జమీందారు నమ్మినబంటు అంతరంగిక వ్యవహారాల్లో జమీందారు ఏకైక సలహాదారుడు. రాజకీయంలో కూడా అతనిదే పైచెయ్యి సుబ్బన్న పేరుచెపితే సుబాఅంతా హడలిపోతుందని వాడే చెప్పుకుంటాడు, అటువంటి సుబ్బన్న జమీందారుగారి కోపాన్ని శాంతింప జేయడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఎట్లాగో తెలుసా? తన చెల్లెలు రాజరత్నాన్ని జమీందారుకి దాఖలు చేసుకోడానికి తయారుచేస్తాడు. పగసాధించడానికి

నాగాపురాన్ని ధ్వంసం చేస్తానని బయలుదేరతాడు, బయలుదేరేముందు తనమీద నేరంలేకుండా పోవటానికి జమీందారుతో లేనిపోని కొండేలుచెప్పి తాసిల్దారుని డిస్మిస్ చేయిస్తాడు.

కాసావాడు నాగాపురంలో సాహుకారింట్లో మకాం పెడతాడు. నర్సిరెడ్డిమీద డిక్రీని అసలు జరుపమని సాహుకారిని ఒప్పించి, ఈ దెబ్బతో నాగాపురం పైసలు అంటూ ఊరిమీద పడతాడు, రయితుల్ని బాధిస్తాడు. స్త్రీలను హింసిస్తాడు పశువుల్ని దౌర్జన్యంగా తోలుకుపోతాడు నాగాపురాన్ని ప్రత్యక్ష నరకం చేస్తాడు. అటు సాహుకారు కనకయ్య కరణం నర్సిరెడ్డి చరాస్తిని జప్తు చేయిస్తుంటారు అదికూడా ఎప్పుడో తెలుసా? నర్సిరెడ్డి కుమారుడు మరణావస్థలో ఉన్నప్పుడు అతడు జప్తుకు అడ్డురాగా పడదోస్తారు. అసలే దుర్భరస్థితిలో ఉండుటవల్ల యతడాతో పుత్రో మరణిస్తాడు.

నరిశిరెడ్డి కుటుంబం ఘోర విచారసాగరంలో మునిగిపోతుంది. ప్రకృతి ఘూర్ణిలుతుంది. తుపాను చెలరేగుతుంది మిట్టపల్లాలు ఏకముచేసి వరదవస్తుంది సాహుకార్లను బీదవాళ్ళను సమానం చేస్తుంది కరణం వరద, అలో కొట్టుకుపోతుంటే మునసబు రక్షిస్తాడు సావుకార్ని బందిపోటు దొంగలు దోస్తారు తుపానుకూడా ఒక విధంగా రయితులకు సహాయమే చేసింది. రయితులోకమంతా యేకమయింది.

అక్కడ శావల్యాపురంలో మరొక నాటకం జరుగుతుంటుంది జమిందారు తమ్ముడు తన వారసప్రాప్తికి ఉద్రేకపడి తన సోదరుని తరువాత రాజ్యం తనకే వస్తుందనే భ్రమతో జమిందారు యేక పుత్రుని కాసా సుబ్బన్న దాపి సుబ్బులు సహాయంతో సంగ్రహిస్తాడు.

జమిందారు పుత్రశోకంతో తబ్బిబ్బైపోతాడు ఈ విషాద సంఘటన అతనిలోవున్న మానవత్వాన్ని రేపుతుంది నిస్సహాయస్థితిలో ఏటూపాలుపోక నిశ్చేష్టుడై వుంటాడు.

అటువంటి స్థితిలో యతని సోదరుడు నరిశిరెడ్డే ఈపని చేయించాడని చెపుతాడు జమిందారు నరిశిరెడ్డిని తక్షణం పిలిపించమని ఆజ్ఞాపిస్తాడు.

నాగాపురంలో రయితులు వరదలవల్ల నష్టపడి తినుటకు తిండిలేక అల్లాడి పోతూవుంటారు. సావుకారూ కరణము తమ పాపం పండిందని పశ్చాత్తాపపడి నరిశిరెడ్డితో కలుస్తారు. వారందరు ముందు జరుగవలసిన కార్యక్రమంగురించి ఆలోచిస్తారు. తమ కనీసపు కోర్కెలను జమిందారుకు పంపుకుంటారు ఒక నెలరోజుల్లోగా ఆ కోర్కెలను నెరవేర్చకపోతే జమిం

వారితో ప్రాణాలకు లెక్కించక ముఖాముఖిని పోరాడటానికి నిశ్చయించుకుంటారు.

అటువంటి సమయంలో జమిందారు దగ్గరనుంచి నరశిరెడ్డికి కబురు వస్తుంది. రయితులంతా తమ కోర్కెలిని నెరవేర్చటానికి జమిందారు పిలిపించాడనీ జమిందారుకు హృదయపరివర్తనం కలిగిందనీ సంతోషిస్తారు. నరశిరెడ్డిని పుష్పమాలాలంకృతునుజేసి సాగనంపుతారు.

శావల్యాపురంలో జమిందారు కొలువుతీర్చి ఉంటాడు నరశిరెడ్డి ప్రవేశింపుతాడు. జమిందారు ఇక్కడవే వచ్చావా? అని అడుగుతాడు నరశిరెడ్డి ఔను రయితులు నన్నుపంపారు. అంటాడు చినబాబుయేడి యని ప్రశ్నిస్తాడు జమిందారు నరశిరెడ్డి తబ్బిబ్బులు పడతాడు ఇంకా దొరకలేదా? నన్ను అనుమానిస్తున్నారా అని ఆశ్చర్య పడతాడు జమిందారు తమ్ముడు నీవేచేశావు చిన్నబాబును దొంగిలించావు తక్షణం హాజరుపెట్టు లేకపోతే మీ రయితుసంఘాల్ని మా[illegible] మసిచేస్తాము యని బెదరించి నిలవేస్తాడు:

నరశిరెడ్డి యేమవుతాడు? జమిందారు కొడుకు యేమయినాడు
రయితుల కనీసపుకోర్కెలేమవుతవి
జమిందారుకు హృదయపరివర్తనం కలుగుతుందా!
సారథీ" రయితుబిడ్డలో చూడండి

పాటలు పద్యములు

రామజోగి—ప్రభాతగీతము

నిద్రమేల్కొనర తమ్ముడా గాఢనిద్ర మేల్కొనర తమ్ముడా-
నిద్ర మేల్కొని భద్రపడర ఓ జమిందారి రైతుతమ్ముడా ॥ని॥-
కారుచీకటులు విచ్చెరా ♦ మంచుకణములన్ని యింకిపోయెరా
దూర్వుకనుమలలోన నటె చూడరా ♦ స్వాతంత్ర్యభాను డుదయించెరా
ఇంక తడయనేల లెమ్ము లెమ్మురా ♦ నిద్రమేల్కొనర తమ్ముడా...
స్వాతంత్ర్యమువకు చూడరా ♦ జాతి జాతి కుత్రిమ్ములాడుచుండెరా
స్వేచ్ఛకోరకుచూచుచున్నారురా
నీ విప్పుడె కండ్లు తెరువకున్నారా ♦ నీకెన్నటికిని
ముక్తిలేదురా- నిద్ర మేల్కొనర తమ్ముడా ♦ రాజ్యమునకు రైతు గుండెరా
సామ్రాజ్యమునకు రైతు రక్షరా ♦ అట్టి రైతె మేడి బట్టకున్నరా
యీ రాజ్యమంత పూజ్యంబురా ♦ యీ రహస్యంబు గనబోరురా

నిద్రమేల్కొనర తమ్ముడా ♦ స్వార్థపర్వతము మీరెరా
పాప భీతిలేని మంతె లేమురా ♦ రైతుపైన జాలి బగడి మున్నరా
యీ జమీందారు పద్ధతంతేరా ♦ నీకు సౌఖ్యమేమి లేకుండెరా
నిద్ర మేల్కొనర తమ్ముడా ♦ ఏరువాక వచ్చిందిరా
దుక్కిటెద్దు రంకె వేసిందిరా ♦ తొలకరింపె పులకరించిందిరా
నిండు పూర్ణిమంబు ప్రక్షింపరా ♦ నీ భూదేవి పూజ సల్పరా...

లక్ష్మి - సీత

మంగళమమ్మా! మా పూజలు గైకొమ్మా మంగళమమ్మా
కష్టమనక భూమి దున్ని - కరవుమాపి కడుపునింపి
సకల జీవరాసిని నీ చాలన పోషింతువమ్మ - మంగళమమ్మా!
కృషికులప కరుణతోడ - కాపాడుచు నెల్లప్పుడు
కామితార్థముల నొసంగు - కల్పవల్లివమ్మా నీకు మంగళమమ్మా—

రామజోగి

రైతుపైని అనురాగము జూపని రాజులుండగా నేల రయితు
రైతు లేనిదే రాజ్యము లేదనూ - నీతిని రెంచర దేలా ॥రయి॥
పంటబోయిన పన్నులు తెమ్మని - బాధలు బెట్టెద రేలా
కూడుగుడ్డలకు కుందెడు రైతుల - కొంపలు కాల్చెద రేలా ॥రైతు॥
ఓటు నిమ్మని కోటకు రమ్మని ఒత్తిడి జేయుగ నేల
మూటిసాటికి జప్తుల బాధల - మాడ్చిచంపగా నేలా ॥రైతు॥

రాజరత్న

వాయింపుమా మురళి వాయింపుమా కృష్ణా
తుమ్మెదగండ్లూ జుంజుమ్మని పాడు ♦ శారదమణియు సంద్రపురాజు
ఆనందము నోలలాడుచున్నారు ♦ వాయింపుమా మురళి వాయింపుమా కృష్ణా
వాయింపుమా మురళి ♦ పండ్లు పైరులు మిగుల పండియున్నవవె
రతి రాజు లోక సామ్రాజ్యమ్ము నేలు ♦ ఈ వేళ చింతలకు ఎడమేడదోయి
స్వచ్ఛముగా మురళి వాయింపుకృష్ణా ♦ వాయింపుమా మురళి వాయింపుకృష్ణా

సీత

ముద్దుల మొద్దుకు ముత్యాలసరులు ♦ రంగులమొద్దుకు రత్నాల సరులు ॥ము॥

సీత

రాబోకురా బోకురా చందమామ ♦ రాహు పొంచున్నాడురా త్రోవలోన
ఆకొక్కమైనాను ♦ అల్లాడకున్నాది

మబ్బుల్లపైనేదో మాయకప్పేసింది ॥రాబోకు॥
తెల్లన్ని నీకాంతి నల్లనయ్యేనురా
చల్లన్ని నీమోము ♦ పన్నగిల్లెనురా రాబోకురా॥
పరమరాకాసిరా పాపిష్టి రాహువు ♦ మిత్తిలా నినుబట్టి మింగబోయెనురా
రాబోకురా రాబోకురా రాబోకురా॥

రామజోగి

కన్నబిడ్డకై కళవళపడుచును ♦ కన్నీర్కార్చుట లేమీ
ఉన్నదానిలో ఓపికపట్టుట ♦ ఒరులకు పెట్టుట లేమీ
చీకటివెలుగుల చిత్రములేమీ ♦ జిలిబిలి అల్లిక చిక్కులేమీ
కష్టసుఖంబుల కావడి లేమీ ♦ మోదఖేదముల ముచ్చట లేమీ॥

సీత

రావోయీ వనమాలి బిరబిర రావోయీ ♦ నవనీతమెరుచో
నామదిరుచిరో ♦ చేతనుంచెదను చవిచూతుము రావోయీ...

అత్త

తిప్పవారికి తిప్పలుబాపే ♦ పేదలపెన్నిధి రాటం! మన
మది ఆరాటము ఓటమిమాన్పే ♦ రైతుకుతల్లి రాట్నమాతా

కృష్ణారెడ్డి

పిల్లగాలికే రివ్వున ఊగి జొండలవంచెను పైరూ ♦ తల్లి పొదుగులో
జొంకల దూర్చి ♦ పాలుతాగే లేగదూడ......

రామజోగి

చిమ్మచీకటులు చిందినరేయీ ♦ మాయంబై తెలవారె
రైతు సంతతిని రాయిడిజేసి ♦ దయమాలిన ప్రభుతలు మాసె
దీన పోషకుల తాలిమి మోసి ♦ రవికాంతి జగతినిడా[illegible]

భిక్షుకబాలిక

రాజు రాజ్యము లంకెలువేసె ♦ బంగరు సంకెల రైతూ
రైతుల మనసూ రాచినవాడు ♦ రాజులేడూ రాజ్యములేదూ

సీతమ్మ

నీలిమబ్బులు నీళ్ళనుబోసి ♦ తోటలూ పైరులూ పెంచూ
మేనిచెమ్మటలు కాంచివేసే ♦ ఊరూ నాడూ పెంచు ॥రైతు॥

రామజోగి

సై సై చెన్నాపరెడ్డి నీపేరే బంగారపుకడ్డి సై సై

రావుగలిగిన రైతునాయకుడు పౌరుషంబుగల ప్రతాపశాలీ
అంతులేని అభిమానవంతుడు ఆడితప్పని సత్యసంధుడు
ఆత్మగౌరవం పోతుందంటే ప్రాణం వొద్దే మానవంతుడు
మిన్నుమిరిగి పైబడ్డాగాని చలింపనట్టి సర్దారయ్య చెన్నపరెడ్డి సై సై॥
చెన్నపరెడ్డి పేరుచెప్పితే పసిపిల్లలు పాలుత్రాగరు
పౌజుదారులే గడగడవణకు విరోధులంతా విలవిలడన్నుక
చెట్టుపుట్టలా చేరెదరండి కొంటవీటి యాసీమ కల్లను
గుండెకాయగా ఉన్నాడండి చెన్నపరెడ్డి సై సై॥
బానిసత్వమునకు లొంగిపోవడు పరుల కొపుకు తలవంచి తిరుగడు
స్వాతంత్ర్యంబును కోలిపోవడు స్వలాభానికై ప్రయత్నింపడు
దేశమంటే పడి చస్తాడండి వాసిబోకనే బ్రతుకును రెడ్డి సై సై॥
కష్టమెచ్చినా కలత జెందక నష్టమొచ్చినా దిగులు బొందక
పిరికితనము దరిజేరనివ్వక బెదరింపులకును లక్ష్యపెట్టక
పేరుమోగిన పెదకాపుగా పెత్తనంబు జేస్తున్నాడు రెడ్డి సై సై॥

రామజోగి — సీసమాలిక

సుక్షేత్రములు దయాశూన్యులై పీడించు ♦ ఋణదాతలకు సమర్పింప వలసె
ఇల్లాలి మెడలోని నల్లపూసయు నెచ్చు ♦ బెట్టి పన్నులపాట్ట పెట్టవలసె
కడుపు కక్కుర్తికై గతిలేని పశుకోటి ♦ యెల్ల మెల్లన విక్రయింపవలసె
దినవెచ్చముసకై తెచ్చు బాకీలకు ♦ కొంప తాకట్టులో ముంపవలసె
జరటుపడిపోయె సేద్యంబు తక్కువాయె ♦ శిస్తుమెండాయె నింకేమిసేయుదోయి

కూచిపూడి అయ్యవారు

ఇన్నాళ్ళవలె కాదమ్మా! మువ్వగోపాలు ♦ డెన్ని నేర్చినాడమ్మా
కన్ను కన్నులుమూసి ♦ నాచెంత నుండిన
సన్ను తాంగి మోవీ ♦ చాలా చరించె - ఇన్నాళ్ళ

అందరు

రైతుకే ఓటియ్య వలెనన్నా
నీకష్టసుఖముల రైతు ప్రతినిధి తీర్చగలడన్నా
రైతునని వోట్లడిగి తీసుక రైతుకొంపలు గూలుపట్టను
నీతిగాదను జ్ఞానమున నిన్ గోతిలో బడదోయకుం రైతు

రామిరెడ్డి

దారిడొంకలు లేని యూళ్ళన్నా

మన పల్లెకొంపలు దమ్మిడీకి పనికిరావన్నా
దారిడొంకలు లేక ధాన్యపు ధరలు తగ్గెను పంటపాడై
తేరికొనుట కళకస్తుడగు నాదారు రైతుకు తెచ్చెనాపే (రై)

సీత

సిస్తుభారము చాల హెచ్చెనమ్మా
పంటెల్ల ఊడ్చిన శిస్తుకైనను చాలదోయన్నా
శిస్తుభారము హెచ్చె రైతుల చిక్కులెల్లను మిన్నుముట్టె [రైతు]
కస్తిహెచ్చెను ద్రవ్యమునకీ కష్టముల దీర్చేటి యోధుడు [రైతు]

రామజోగి

ఓటు విలువను తెలుసుకోరన్నా
ఒక పూట తిండికి ఓటునిచ్చుట సిగ్గుచేటన్నా
ఓటువేసే ముందు స్వేచ్ఛకోట పట్టవలసి యున్నది
నేటికైనను నిదుర మేల్కొని దాటి స్వార్థము పౌరుషముతో [రైతు]

మున్నబు

ముందుకాలము రైతుదేనన్నా
నిదురించకను నీవందు పాల్గొని సిద్ధపడుమన్నా
ముందు కాలములోన నీవానందపడగల రేఖలున్నవి
కందువదె తెలతెల్లవారకె ముందెస్తానము నాక మిలంగ (రైతు

వాలంటియరు

పాలనము నీచేతిలో దన్నా
నీవెన్నుకొన్న ప్రతినిధిరొ పెత్తనదారన్నా
పాలనంబున కెవడు యోగ్యుడో ప్రధమమున యోచింపకుండిన
పాలనము చెడిపోగ ఇప్పటిపాలనమె మేలందురి గావున ||రైతు||

భిక్షకబాలిక

కులముతో మనకేమి జోలమ్మా!
కష్టించిదున్నే కులము సంగతి తెలుసుకోనుడమ్మా
కులపుకక్షలు బెట్టి మనలో కలహముల రగులింపజేసి
బలము సంపాదించ నెంచెడి తులువ తనమును వీడి మనమున
రామిరెడ్డికి ఓటునివ్వమ్మ నీ కష్టసుఖముల రామిరెడ్డి తీర్చగలడన్నా ||రై||

సీత

హృదయము పొంగెనుగా మన యూహలు పండెనుగా ||హృ||

మానసంబులో చింతలు మానే సద్గుణ భావములు పూచే
కాళరాత్రిలో కన్నులకో చేసిన రేఖలు మెరిసే ||హృ||
విజయనాదములు దిక్కులదిరెను వీనుల విందుగ చేసె
కనుమవాపసలు కుప్పున లేగే కోరిక లన్నియు తీరె
కోరిక లన్నియు దీర ||హృ||

భిక్షక బాలిక

[illegible] బిడ్డను నీచత్వంబున గాసిలచేయుట లేమి
ఉన్నదానితో సుఖపడనీయక [illegible] లేమి
స్వాభిమానమును చంపుట లేమి కూలి ప్రత్యయుల ద్రోహము లేమి
హా కృతకర్మ [illegible] లేమి భారత దేశపు పాపము లేమి ||క||

రామజోగి

ఏరా! తగదురా! తెల్లదొరా దయలేదా
పతితుల నేచెదవా [illegible] పాలన నీకేలా
ఘోరబాధలను కుండబోసుమాపై కొంచమైన కృపలేదా ||ఏ||
నిరుపేదల వేధించే ద్రోహివా చాలును చాలును దేవా
తల్లిపిల్ల నెడబాపితివేలా? ఇట్టుగా [illegible] లేరా
మిట్టపల్లముల సేకము చేసి పెట్టుపుట్టలను దోచి
[illegible] మేలా పతితుల నేచెదవా ||ఏరా||

రాణి

[illegible] బంగరు ముద్దుల [illegible] మోహన [illegible] ||జే||
[illegible] నీ [illegible] భాగ్యము [illegible] ||జే||
వినోదమును నీ వింత పలుకులూ విన నోచితిమా [illegible]
జగదీశుని సత్కృప చేతనా [illegible] (జే||

భరతమాతృకయను

విశ్వప్రేమను శుభమూ విశ్వప్రేమరొ సుఖమూ ||వి||
[illegible] యను భేదము లేదూ [illegible] వాదము లేదూ
కనుగొనుడీ [illegible] జననీ [illegible] ||వి||

మంగళం

[illegible]నల్ ప్రింటింగు వర్క్సు విజయవాడ.

బుక్కింగుకు సిద్ధముగా యున్నవి

బాలరాజు	రత్నమాల
భీష్మ	కృష్ణలీలలు
మాయాబజార్	బాలాజీ
మాలపిల్ల	రైతుబిడ్డ
పత్ని	గృహలక్ష్మి
సత్యమేజయము	గరుడగర్వభంగం
భక్తతులసీదాసు	మైరావణ
వాల్మీకి	సత్యహరిశ్చంద్ర
సారంగధర	మాయామచ్ఛీంద్ర

— వివరములకు —

డెక్కన్ ఫిలిమ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్,

సుల్తాన్ బజార్ :: హైదరాబాద్ (దక్కన్)